

Köy Enstitüleri

ISSN: 1304-0227

İki Ayda Bir Yayınlanır.

Sayı 13 / Mart-Nisan 2009

Yönetimden

Mart – Nisan 2009 sayımızla sizlere yeniden “merhaba” diyebilmenin mutluluğunu yaşıyoruz. Zaman hızla akıp gidiyor, kış mevsimini geride bıraktık, baharın eli kulağında. Yeni sayımızı yayına hazırladığımız bugünlerde Türkiye yerel seçimler atmosferine girdi. Meydanlar dolup taşıyor. Yurttaşlarımız ekonomik kriz baskısı altında büyük sıkıntılar içinde. **Dileğimiz çağdaş eğitimden yana yerel yönetimlerin işbaşına gelmesi...**

Geçtiğimiz ay sonsuzluğa uğurladığımız EĞİT-DER Genel Başkanı Sayın **Ali Rıza Türkdönmez**'i zamansız yitirmiş olmanın üzüntüsünü yaşıyoruz. Ailesine, yakınlarına, EĞİT-DER üyelerine ve sevenlerine Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Yönetim Kurulu olarak bir kez daha başsağlığı diliyoruz.

26 Şubat 2009, Hasan-Âli Yücel'i Ankara Üniversitesi Rektörlüğü ile birlikte andık. Ankara Üniversitesi Rektörü Sayın Prof. Dr. Cemal Taluğ'un açılış konuşmasını sizlerle de paylaşmak için bültenimize aldık. **Sayın Prof. Taluğ'a, Sayın Doç. Dr. Nuran Yıldız'a** ve Ankara Üniversitesinin öğretim Üyelerine ve öğrencilerine teşekkür ediyoruz.

7 Mart 2009 tarihinde “**Öğretim Birliği Yasasının kabul edilmesinin 85. yılı**” nedeniyle bir açıkloturma düzenledik. Açıkloturumun konuşmacıları, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi **Arş. Görevlileri, Engin Deniz Tanır ve Ümit Polat**'ti.

14 Mart 2009'da “**Öğretmen Okullarının Açılışının 161. Yılı**” nedeniyle bir söyleşi düzenledik. Konuşmacımız **A. Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Arş. Görevlisi Ramazan Alabaş**'ti.

Nisan ayı içinde Köy Enstitülerinin kuruluşunun 69. yılını kutlayacağız. Bu konuda Ankara içi ve dışından birçok çağrılar almaktayız. **Ankara Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Karaelmas Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Cumhuriyet Gazetesi Ankara Bürosu**'nda açıkloturumlar yapacağız.

18 Nisan 2009 Cumartesi günü saat 18.30'da Çankaya Belediyesi Vedat Dalokay Kokteyl Salonu'nda “**Geleneksel Köy Enstitüleri Yemeği**”miz olacak. Davetiyeleri Vakıf merkezimizden edinebilirsiniz.

25 Nisan 2009 tarihinde Genel Kurulumuzu ya-

şıyoruz. Çalışma raporumuz üzerinde çalışmalarımız sürüyor. Tamamladığımız zaman üyelerimize göndereceğiz...

Yüzyılımızın iletişim yüzyılı olduğunu biliyoruz. İnternet tüm bilgilerin toplandığı ve hızla paylaşıldığı bir ortam haline geldi. Dünyanın neresinde olursanız olun İstedığınız bilgiye bir dakika içinde ulaşabilirsiniz. Ancak internet ortamında yer alan bilgilerin doğruluğu konusunda tartışmalar sürüp gidiyor...

Vakfımız kurulduğu ilk günden bu yana gösterişe ve popülarizme kaçmadan Köy Enstitüleri konusunda çok önemli çalışmalar yaptı. Kamuoyuna sunduğu yapıtlarla Köy Enstitülerinin doğru olarak anlaşılmasını sağladı. Köy Enstitüleri konusunda yazı yazarlara, yayın yapanlara, konuşanlara birinci el kaynaklar sunmaya devam ediyoruz.

Vakıf Yönetim Kurulu olarak İnternet sayfamız için uzun bir çalışma süreci yaşadık. Bu konuda uzman olan birçok kişi ve kurumla konuştuk tartıştık. İnternet sayfamızda yer alacak bilgiler konusunda da aynı titizliği gösterdik.

Bundan böyle dünyanın neresinde olursa olsun, Köy Enstitüleri konusunda yazı yazarlara, araştırma yapanlara doğru bilgileri internet sayfamız aracılığıyla ulaştırmak istiyoruz.

Sayfamıza,

<http://koyenstitulerivakfi.org.tr>

adresinden ulaşabilirsiniz. Görüş ve önerilerinizi bekliyoruz.

Yeni sayılarda görüşebilmek dileğiyle... ■

*Bağışlarınız için:
Posta Çeki No: 524699*

*Ziraat Bankası Kızılay Şubesi
3902 9247-5003*

Köy Enstitülerine Yaklaşım

Rektör Prof. Dr. Cemal TALUĞ'un Hasan-Âli Yücel'i Anma Töreni Konuşması

Sayın konuklar, sayın hocalarım, Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı ile birlikte düzenlediğimiz Hasan-Âli Yücel'i anma toplantısına hoş geldiniz. Gösterdikleri yakın ve sıcak işbirliği için başta Sayın Başkan Erdal Atıcı olmak üzere Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı yöneticilerine teşekkür ederim. Programa panelist olarak katılan değerli konuşmacılar; Prof. Dr. Cahit Kavcar, Prof. Dr. Mustafa Altıntaş, Talip Apaydın ve Prof. Dr. Zafer Gençaydın'a teşekkür ederim.

Bugün onur konuğumuz Hasan-Âli Yücel'in kızı Canan Eronat. Sevgili oğlu Ali ve gelini Ayşe Eronat ile aramızda bulunan ve bir konuşmayla toplantımızı taçlandırarak olan Sayın Canan Eronat'a kendim ve Üniversitem adına en içten teşekkürlerimi sunarım.

Alev Coşkun'un "aydınlanma devrimcisi" olarak tanımladığı Hasan-Âli Yücel'i ölümünün 48. yılında saygı ve şükranla anıyoruz. Hasan-Âli Yücel, gerçek bir düşün adamı ve kültür adamı olduğu gibi büyük bir eylemci ve uygulayıcıdır.

1938-46 yılları arasında yaptığı Maarif Vekilliği sırasında gerçekleşenler arasında; Devlet Konservatuarının kurulmasını, bilim dilinin ve devlet dilinin Türkçeleştirilmesini, Neşriyat Kongrelerini, Tercüme Bürosunu, dünya klasiklerinin Türkçeye çevrilmesini, ülkenin ilk Üniversiteler Kanununu, Türkiye'nin UNESCO'ya girişini, Devlet Resim ve Heykel Sergilerini, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğünü sayabiliriz.

Hasan Ali Yücel, Fen Fakültemizin ve Tıp Fakültemizin kurucusudur. Ankara Üniversitesi de O'nun döneminde çıkarılan ve yükseköğretim kurumlarına özerklik tanıyan Üniversiteler Yasasıyla kurulmuştur.

Ama bütün bunların ötesinde, döneme damgasını vuran temel olgu Köy Enstitüleridir. Köy Enstitüleri, eğitim tarihimizin en özgün ve en yaratıcı girişimlerinden, en önemli başarılarından birisidir. İsmet İnönü'nün tanımıyla, Cumhuriyetin eserleri arasında en sevgilisidir. Kapatıldıktan neredeyse 60 yıl sonra üzerinde bu kadar konuşulmuş çok az kurum vardır. Bu anlamda, Köy Enstitüleri kapatıldıktan sonra da yaşamıştır. İnanıyorum ki, daha çok uzun yıllar üzerinde konuşulacak ve Cumhuriyetin temel değerlerinin toplumda kökleşmesi için yitirilmiş bir fırsat olarak anılmanın ötesinde, yurtsever aydınlar için bir esin, özgüven ve güç kaynağı olmaya devam edecektir.

Köy Enstitüleri 17 Nisan 1940'da yasalaşmış ama kuşkusuz o gün tek bir günde biçimlenmemiştir, ortaya çıkmamıştır. Türkiye Cumhuriyeti bilimin ve aklın üstünlüğü temelinde kurulmuş olmasaydı, Köy Enstitüleri doğmazdı. Köy Enstitüleri düşüncesi, Bü-

yük Atatürk'ün önderliğinde Cumhuriyetin daha ilk yıllarında eğitim alanında gerçekleştirilen devrimlerden ve atılan büyük adımlardan süzülerek olgunlaşmıştır. Cumhuriyetin temel değerleri ve öncelikleriyle örtüşen bir amaç için yurtsever, yürekli ve ileri görüşlü devlet adamları ve eğitimciler tarafından o günün koşullarına bütünüyle uygun olarak tasarlanmış ve çoşkuyla uygulanmış bir eğitim modelidir.

Köy Enstitüleri, kırsal toplulukların aydınlanmasına ve canlandırılmasına yönelik görkemli bir eğitim atılımıdır. Bu anlamda iç içe geçmiş olan, bir maarif boyutu ve bir kırsal alan boyutu vardır. Bu iki boyut Mustafa Kemal için daima gündemdedir. Daha Kurtuluş Savaşı içinde 1922'de Maarif Kongresinin toplandığını biliyoruz. Mustafa Kemal'in gerçek üretici olan köylüyü Türkiye'nin gerçek sahibi olarak tanımladığında yine yıl 1922'dir.

Cumhuriyetin kuruluşu üzerinden daha bir ay geçmeden 25 Kasım 1923 tarihinde valilere gönderilen genelgede, yurdun her köşesinin cehalet ve irfasızlığın acısı altında olduğu, eğitimin her yaştan ve her sınıftan halkın gereksinmesi olduğu ve bu konuda çalışmalara hemen başlanması isteniyordu. Aradan daha 6 ay bile geçmeden, 3 Mart 1924 tarihinde Tevhidi-Tedrisat Kanunu çıkarılmıştır.

Kısa sürede yazı devrimi yapılmış, ulus okulları, halk dershaneleri, halkevleri, halk odaları gibi önemli atılımlar gerçekleştirilmiştir. Ancak, bütün bu çabalara karşın 1935 yılına gelindiğinde erkeklerin %23,3ü, kadınların %8,2 si okuma yazma bilmekteydi. Okullaşma oranı açısından çok üzücü bir tablo vardır. Parasız ilköğretimin zorunlu olmasına karşın ilkokul yaşındaki çocukların kentlerde %80i köylerde ise ancak %20si okula gidebiliyordu. 17 milyon olan ülke nüfusunun 13 milyonu köylerde yaşadığı düşünüldüğünde sorunun boyutu daha açık ortaya çıkmaktadır.

Atatürk, 1 Kasım 1936 TBMM açış konuşmasında ilköğretimin yaygınlaşması için sade, pratik ve ivedi önlemler almak sorundayız, bu milletin başlıca işidir, demektedir. 1936'da Köy Eğitimcileri uygulaması başlamış ve köy okullarında 5 yıl uygulamasına geçilmiştir.

O yıllarda köylerde okuma yazma bilen çok azdır, ama sorun sadece okuma yazma sorunu olarak gözükmemektedir. Köylerin büyük çoğunluğunda, kapalı bir ekonomi, ilkel bir tarım ve durağan, rutin bir köy yaşamı bulunmaktadır. Köylerin dış dünya ile ilişkileri hemen hiç yoktur. Bu ortamda okuma yazma bilme tek başına işlevsel bir beceri değildir. Meclis görüşmelerinde Kütahya milletvekili Dr. Ali Süha Delilbaşı okuma yazmanın askere gidene kadar unutulduğunu söylüyor.

Bu çerçevede Köy Enstitülerinde sadece abc öğrenmek değil, kırsal alanda üretim kapasitesini yükseltmek, onu içten canlandırmak, hak ve çıkarları-

nı korur hale getirmek, bilinçlendirmek amaçlanıyor. Bu amaca ulaşmada nitelikli köy öğretmenlerinin yerel önderlik yapması bekleniyor. Bütün kurgu bu temele dayandırılıyor.

Yasada, öğretmen adayını köyden almak ana ilke kabul ediliyor ve mezuniyetten sonra yirmi yıl köyde zorunlu hizmet getiriliyor. Bu süre hükümet tasarısında otuz yıl iken komisyonlarda yirmiye indiriliyor.

Köy Enstitüleri yasaınının 11-14. maddeleri köy enstitüsü çıkışı öğretmene işe başladığı köyde arazi tahsis edilmesi, girdi ve tarım aletleri sağlanmasına amirdi. Geçime yardımcı olmak ve öğrenci uygulamaları yapmak içindi. Üretim araçları okul malı ancak elde edilen hâsılat öğretmene aitti. Devlete yük olmak kaçınılmaz bir prensipti.

Kuşkusuz savaş yılları içinde yeşeren Köy Enstitüleri o yılların koşullarıyla uyumlu, gerçekçi ve pratik aynı zamanda da ileri görüşlü, geleceği kurmayı amaçlayan bir modeldi. Enstitü yapılarının öğretmen ve öğrencilerle birlikte inşası da hem çok kısıtlı ekonomik olanaklar nedeniyle gerçekçiydi ama daha çok bir öğrenme ve sahiplenme vasıtasıydı.

Derslerin %50'si kültür derslerinden oluşuyordu. Bunlar içinde temel bilimler ve öğretmenlik bilgileri yanında sanat ve kültür derslerine büyük önem veriliyordu.

Derslerin %25'i tarım dersleriydi. Üretime dönük. "İyi bir çiftçinin bilmesi gerekenleri bilen ve bunları uygulamaya muktedir olan" mezunlar yetiştirilmesine amaçlanıyordu.

Tarım dersleri bütün enstitülerde aynı değildi, her enstitü o bölgenin egemen tarımına dayalı eğitim yapıyordu. Bölgeler Tarım bakanlığına danışılarak oluşturulmuştu.

Müfredatın kalan %25'i köyde gerekli olan ancak pek bulunmayan beceri ve ustalıkları öğretmeye yönelik "teknik dersler" ayrılıyor. Bir anlamda, köyde tarım dışı gelir getirici faaliyetlere önem veriliyor ve bu

işleri yapacak insanlar yetiştiriliyor. "Teknik dersler" kızlar ve erkekler için farklıydı.

Köy Enstitülerinde öğrenciye değer ve sorumluluk vermek eğitimin temel ilkesiydi. Öğrenciler seçimle okul başkanını ve kol başkanlarını seçerdi. Demokrasiyi yaşayarak öğreniyorlardı. Katılım önemli, derslere katılım esastı. Eğlencelerde bile katılımçılık vardı. 1941 yılında yayınlanan bir genelge var. "Az kişinin rol aldığı, çoğunluğun pasif seyirci olduğu eğlencilerden kesinlikle kaçınılacaktır. Programın ve içeriğinin öğrencilerle birlikte hazırlanması ve onların yaratıcılığına dayandırılması esastır. Eğlenti öyle olmalı ki, herkes bir rol sahibi olarak kendiliğinden eğlentiye katılmalıdır."

Değerli konuklar,

İlginçtir, ülkenin çok önemli sorunlarla boğuştuğu bir dönemde kanun 17 Nisan 1940 yılında oylanıyor ve sadece 278 reyle kabul ediliyor. Oy vermeyerek muhalefetini gösteren 148 milletvekili var. Ne yazık ki, bu muhalefet, Köy Enstitülerinin aydınlanmadaki başarısını kanıtladığı her geçen günde dozu artan bir şekilde saldırıya geçecek ve bu büyük kurum 1954 de fiilen kapanacaktır.

Bugün tarım kesiminde ve kırsal alanda büyük sıkıntılar yaşıyoruz. İnanıyorum ki, Köy Enstitüleri kapatılma yerine geliştirilseydi, kırsal alanın bugünkü görünümü çok farklı olurdu. Daha önemlisi, Köy Enstitüleri kapatılma yerine geliştirilseydi, bugün Cumhuriyetin temel değerlerinin korunmasında yaşadığımız sancılara aşmış, daha mutlu, daha müreffeh ve çok daha aydınlık bir Türkiye yaratmış olurduk.

Köy Enstitüleri bir eğitim destanıdır. Büyük "aydınlanma devrimcisi" Hasan Ali Yücel'in ve Köy Enstitüleri destanının yaratılmasında payı ve emeği olanların önünde şükran ve saygı ile eğiliyorum.■

Prof. Dr. Cemal Taluğ

26 Şubat 2009, Ankara

26 ŞUBAT 2009 HASAN ALİ YÜCEL'İ ANMA AÇIKOTURUM
Prof. Dr. Mustafa Altıntaş, Prof. Dr. Cahit Kavcar, Talip Apaydın ve
Prof. Dr. Zafer Gençaydın

26 ŞUBAT 2009 A.Ü. HASAN ALİ YÜCEL'İ ANMA TOPLANTISI
VAKIF BAŞKANIMIZ ERDAL ATICI, A.Ü.
REKTÖRÜ PROF. DR. CEMAL TALUĞ, MUSTAFA AYDOĞAN

Her Sayıda Bir Enstitü

Cılavuz Köy Enstitüsü

Ali Yıldız

Cılavuz Köy Enstitüsü 1940 yılında kurulmuştur. Kars-Ardahan şose yolu üzerinde, Kars'a 30 km, Ardahan'a 50 km mesafede bir vadide kurulmuş 1700 rakımlı bir yerleşim yeridir. Vadide akan bir çay vardır. Okulu ve okul arazisini ikiye böler. Bu çayın adı Susuz Çayı olup, doğuya doğru akar ve Kura nehrine karışır. Enstitünün doğu tarafında arazisi enstitüye bitişik Susuz Köyü vardır. Enstitüye bitişik bir taş binada da nahiye müdürü ve jandarma otururdu. Susuz, o zamanlar nahiye idi ve birçok köy buraya bağlıydı. 1950'den sonra Enstitünün batı kenarında Susuz ilçesi kuruldu ve Kars'a bağlandı.

Cılavuz Köy Enstitüsü yerleşim yeri olarak ikiye ayrılırdı. 1- Binaların kurulduğu yer, 2- Arazi kısmı (ki bu arazi bir çiftlikti). Kars'ın rakımı yüksek olmasına karşın, patates, soğan, havuç, salatalık yetiştirilirdi. Binalar, çayın iki yakasında kurulmuştu. Binaların tümü yontma taştan yapılmış, çok mükemmel, soğuk iklime dayanıklı, iki kat cam ve çerçevesi, eski kalorifer tesisatlıydı (Kaloriferi şöyle izah edebiliriz: binanın bölmelerinin ara duvarına yerleştirilmiş sactan yapılmış bir soba, duvarın her iki tarafındaki dershaneler ısınabiliyor ve her iki dershaneden odun atılabiliyor). Binaların dört tanesi büyüktü, giriş kat dershaneler, tuvalet ve lavabolar, üst kat ise yatakhaneydi. Bu binalar, Ruslar tarafından yapılmış ve asker otururmuş. Bu tip binalar Kars'ta ve Sarıkamış'ta çok vardır. Ruslar bu topraklardan çekilince, burası bölge ilkokulu olarak hizmet vermiş. Burada, hizmet binaları ve lojmanlar olmak üzere yirmiden fazla bina vardır. Bunların birkaç tanesi halk tarafından çatıdaki sac ve kereste kısmı talan edilmiş, sonradan okul idaresi tarafından tamir edilip hizmete açılmıştır.

Cılavuz Köy Enstitüsü, bina ve arazi bakımından çok şanslı idi. Diğer enstitülerin bazıları yeniden istimlak

edilmiş arazi üzerinde binalar yapıp teşkilat kurarken, Cılavuz Köy Enstitüsü hazır binalar ve arazi üzerinde hizmet vermeye başlamıştır. Cılavuz Köy Enstitüsü'nden yaz aylarında yeni kurulan enstitülere inşaat yapmak için yardıma giderlerdi. Cılavuz Köy Enstitüsü'nün ise böyle bir yardıma ihtiyacı yoktu.

Cılavuz ismi neden verilmiş? Burada "cıl" yetişen havuz varmış. Cıl havuzu varmış, cıl yetişiyormuş. "cıl havuz", "cıl havuz" derken kelime "cılavuz" a dönüşmüş. Cıl nedir? Suda yetişen uzun boylu bir bitki. Hırsır örnekte ve semer yapmakta kullanılır. Cılavuz Köy Enstitüsü'nün yerleşim yerinde sular boldur. Bu sular dan ilk yıllarda sulama amaçlı yararlanırdık. İçme ve yemekhanede kullanmak için tankerle su taşımaya gidilirdi (tanker dediğim; kağıt araba üzerine monte edilmiş, tahtadan yapılmış büyükçe bir fiç). Enstitünün ortasından geçen çayın membana yakın ve okula 700 metre mesafede "Telli Pınar", 1000 metre mesafede de "Coşkun Pınar" vardı. Telli Pınarın suyu boru ile okula getirildi ve içme suyu işi halledildi. Vadide ağaçlandırma kavak olarak yapılıyordu. Vadide eskiden yetiştirilmiş kavaklar vardı ve bunlar kalın gövdeli idi. Buraya "koruluk" denirdi.

İlk yıllarda Cılavuz Köy Enstitüsü'nde elektrik yoktu, lamba ile idare ediliyordu. Sonradan akarsudan yararlanmak suretiyle elektriğe kavuşmuştur.

Enstitünün 10.000 dönüm kadar arazisi vardır. 1942 yılında bu araziden 11.000 kg buğday, 5.000 kg arpa, 17.600 kg patates, 30.000 kg saman, 70.000 kg ot, 2.000 kg yonca elde edilmiştir.

Bir bölge kurumu olan Cılavuz Köy Enstitüsü'ne Kars, Ağrı, Erzurum, Artvin illeri bağlıdır. Bölge nüfusu 877.799'dur.

Bölgenin 3053 köyü var bunun 2.800'ünde okul yoktu.

Karsta kış mevsimi 6-7 ay sürebilir. 2m'ye kadar kar yağışı yıllar olur. Bazen köylerde evden eve gitmek bile zorlaşır. Köy evleri genellikle penceresiz badanasızdır. İnsanlar ve hayvanlar yan yana bölmelerde kalırlar. ■

	KIZ	ERKEK	TOPLAM
Bölgedeki İlköğretim Çağındaki Çocuk Sayısı	87821	117517	205338
Bunlardan Okula gidebilenler	8618	29156	39774
Gidebilenlerin Oranı %	9,8	24,8	18,4

:"3 MART ÖĞRETİM BİRLİĞİ YASASI" ETKİNLİĞİMİZ
VAKIF ESKİ BAŞKANLARIMIZ İLHAN ALKAN, MUSTAFA AYDOĞAN,
ZELİHA KANALICI VE BAŞKANIMIZ ERDAL ATICI

14 MART 2009 "ÖĞRETİM OKULLARININ AÇILIŞININ 161. YILI
ETKİNLİĞİ A. Ü. Arş. Gör. RAMAZAN ALABAŞ

Vakfımızdan Haberler

- İnternet sayfamızı açtık. Değişik alanlara bilgi yüklemeyi sürdürüyoruz. Sayfamıza <http://koyenstituleri-vakfi.org.tr> adresinden ulaşabilirsiniz. Görüş ve önerilerinizi bekliyoruz.
- 20 Şubat 2009'da Vakfımızda Ufuk Üniversitesi Eğitim fakültesi Öğrencileriyle "Topluma Hizmet Uygulamalarının Öğretmen Yetiştirilmesindeki Önemi" konulu bir açık oturum düzenledik. Oturumu Doç. Dr. Hasan Coşkun Yönetti, Konuşmacılar: Nesli Tuba Çetiner, İlhan Alkan, Ali Kınacı ve Hamza Koçak'tı.
- 20 -28 Mart 2009 tarihleri arasında yapılacak olan Ankara Kitap Fuarına katılıyoruz. Fuar boyunca yayınlarımızı tanıtacağız ve her gün 13- 15 saatleri arasında yazarlarımıza imza günleri düzenleyeceğiz.
- 20 Mart 2009 Cuma: Dr. Niyazi ALTUNYA
21 Mart 2009 Cumartesi: Mustafa AYDOĞAN – Erdal ATICI
22 Mart 2009 Pazar: Ali DÜNDAR – Osman BOLULU
23 Mart 2009 Pazartesi: Ahmet ÖZER
24 Mart 2009 Salı: Mahmut MAKAL
25 Mart 2009 Çarşamba: Talip APAYDIN
26 Mart 2009 Perşembe: Hacı ANGI – Nedim ŞAHHÜSEYİNOĞLU
27 Mart 2009 Cuma: Mehmet AYDIN – Dursun KUT
28 Mart 2009 Cumartesi: Abdullah ÖZKUCUR – Mustafa GAZALCI
- 13 Nisan 2009 tarihinde Hacettepe Üniversitesi Eğitim

Fakültesi'nde "Toplumsal Kalkınma ve Köy Enstitüleri" konulu bir açıkoturum düzenleyeceğiz. Açılış Konuşmalarını Başkanımız Erdal Atıcı ve H.Ü. Eğitim Fakültesi Dekanı Prof.Dr. Buket Akkoyunlu'nun yapacağı Açıkoturumu H.Ü. Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Ali Ekber Şahin yönetecek Konuşmacılar: Süleyman Çalışkan, Mustafa Aydoğan, İlhan Alkan, Talip Apaydın. Etkinlik 13.30'da başlayacak.

- 17 Nisan 2009 Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesinde "Köy Enstitüleri" konulu bir açıkoturum yapacağız. Açıkoturumun konuşmacıları: Erdal Atıcı, Mustafa Aydoğan, Prof. Dr. Ayşe Baysal
- 18 Nisan 2009 Cumhuriyet Gazetesi Ankara Bürosunda Saat: 14.00'da "Köy Enstitüleri Anlatıyor" konulu açıkoturum düzenlenecek: Konuşmacılar: Eyüp Yaşar, Talip Apaydın, Mustafa Aydoğan.
- 18 Nisan 2009 Cumartesi, Çankaya Belediyesi Vedat Dalokay Kokteyl Salonunda, saat: 19.00'da "Geleneksel Köy Enstitüleri Yemeği"imiz var. Dostlarımız yemek davetiyelerini Vakfımızdan alabilirler...
- Foça'daki yazlıklarımızdan yararlanmak isteyenler Yılmaz Mızrak'ın 0532 464 92 20 nolu telefonundan bilgi alabilirler.■

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM FAKÜLTESİ

Köy Enstitüleri
ve
Topluma Hizmet Uygulamaları

Açılış Konuşmaları
Prof.Dr. Buket Akkoyunlu
HÜ Eğitim Fakültesi Dekanı
Erdal Atıcı
Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Başkanı

Katılımcılar
Talip Apaydın
Mustafa Aydoğan
İlhan Alkan
Süleyman Çalışkan
Ali E. Şahin (Oturum Yöneticisi)

13 Nisan 2009 Pazartesi, 14.00
HÜ Mehmet Âkif Ersoy Salonu, Beytepe

Bize Gelen Kitaplar

- 1- Tahsin Yücel: Ülkü Eleri
- 2- Mehmet Başaran: Pir Sultan ölür, ölür dirilir.
- 3- Nail Çağlayan: "Önce Kargalar Yok Oldu, Ya Sonra", "İlçemiz Dikili", "Dikili'de Araştırdıkça"
- 4- Cevat Geray: Halk Eğitimi
- 5- Doç. Dr. Hasan Coşkun: Toplum Hizmet Uygulamaları
- 6- Cavit Binbaşıoğlu: Başlangıçtan Günümüze Türk Eğitim Tarihi
- 7- Ömer Cahit Yıldız: "Temmuz Sıcağı"

Basından

■ Nobel Ödülü ekonomist ve filozof Amartya Sen, Le Monde gazetesinin sorularını yanıtlarken şunları da söylemiş: "Amerika'da devletin ekonomiyeye karışmama felsefesi bir kâbustur. Bu kriz beni şaşırtmadı. Amerika'da devletin elini ekonomiden çekmesi düşüncesi zaten yanlış. Çünkü Amerika'da halkı kurtaracak sosyal amaçlı bir kurtarma simidi yok. Korktuğum şeyler gerçekleşti... Piyasa ekonomisi olabilir ama onu dengelemek için devletin aktif ve olumlu bir rol oynaması gerekir. Amerika'nın büyük sorunu budur..." "Bu kriz pazır ekonomisi krizidir. Bu duruma devletin işten el çekmesi neden oldu. Eğer yapılan hatalar devam ederse düşüş devam edecektir..." "Devlet bankalara yardım, üstelik kontrolsüz, abarttı. Oysa evsiz kalan insanlara yardım etmesi gerekirdi. Bu hem daha insani, hem de inşaat alanını ayakta tutmak için daha faydalı olurdu. Bu global krizde zengin ülkenin fakirlere daha fazla yardım edeceklerini de sanmıyorum."

Cumhuriyet Bilim Teknoloji
20 Şubat 2009 Sayı: 1144

■ Teknolojiyi satın alan, kullanan, fakat üretmeyen dünya sömürülen dünyadır. Üretemeyen dünya eğitimini çağdaşlaştıramayan dünyadır. Ne yazık ki toplumlarını Ortaçağ'dan kurtaramayan ülkelerin başında İslam ülkeleri geliyor. Bu sömürülmüş ve sömürülmeye devam edecek ilkellik içinde bunalan ve Hıristiyanların istedikleri zaman asker gönderdikleri İslam dünyası 19. yüzyıldan bu yana kesinlikle edilgen bir dünyadır. İslam Peygamberini cehennemde yakan Dante gibi, ABD ve AB Müslümanları da neredeyse şeytan gibi görüyorlar. İlimli İslam, sömürge yapmak istedikleri İslam'dır. Oysa günümüzde bu istek kendi tarihleriyle ve uygarlık ilkeleriyle çelişkili bir politik dayatmadır.

Cumhuriyet Bilim Teknoloji
16.01.2009 s. 1139

■ Demokratik Amerika (yani önüne gelenin aklına geleni söyleyebildiği ve bununla oy alabildiği Amerika), aklı bir yana koyarak sloganların peşinde kendisini yiyip bitirmek üzeredir. Sovyetler çökünce, Marksizmin düşmanları bunu kapitalizmin zaferi ilan etmişlerdi. Ancak aradan yirmi yıl geçmeden kapitalizmin kalesi de çöktü. Her iki grup da sloganlarla, yani dinlerle yaşanmaya çağını anlamamışlardı. Yaşamın sırrı problem çözmektir. Problem de oluşunca incelenir ve çözülür. Her probleme uygun reçete yaratmak mümkün değildir. Dinler bu zirva iddia ile ortaya çıkmışlardı, istisnasız hepsi iflâs etti, yani söylediklerinin doğru olmadığı anlaşıldı. Ondokuzuncu yüzyılda iflas etmiş olan, ama ne hikmetse pek çok sosyal bilimcinin fark etmediği gibi determinizme dayalı Marksizmin ve kapitalizmin de başına kısa zamanda aynı şey geldi. Şimdilik bölük pörçük Avrupa en avantajlı durumdadır: Bölük pörçük olduğu için. Avrupa pek çok fikrin çarpıştığı ve denendiği bir potadır. Fransız'ın beceremediğini İngiliz yapar; onun başarısız olduğu yerde Alman devreye girer vs.vs. Deneme potansiyosu yoksa, ABD veya Sovyetler Birliği gibi kutsal kitabınız vardır. Kutsal kitaba kapılanın sonu ise felakettir.

Bilim Teknoloji - Cumhuriyet Eki

■ Öksüz Yamalığı Köy Enstitüleri

Mustafa Ekmekçi, Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Yayınları

Mustafa Ekmekçi, "Öksüz Yamalığı Köy Enstitüleri" adlı kitabında Köy Enstitülerinin kuruluş öyküsünü ve dayandığı ilkeleri, kapanış öykülerini ve kapatan kişilerle belgeleri sunuyor. Köy Enstitülerindeki demokratik eğitimin havasıyla öğrencilerin okuma ve düşünme ortamı ve Enstitüler üzerine yazılmış kitaplarda bulamayacağınız ayrıntılarda Ekmekçi'nin yalın anlatımıyla okurun karşısına çıkıyor. Eğitim tarihi için önemli ve ilginç bir çok malzeme de kitapta yer alıyor, Ekmekçi'nin bu kitabında "Köy Enstitüleri Ansiklopedisi" demek de mümkün.

Cumhuriyet Gazetesi, 19 Mart 2009

7 MART 2009 ÖĞRETİM BİRLİĞİ YASASI ETKİNLİĞİMİZİ
Araştırma Görevlileri Ümit POLAT, Engin Deniz TANIR

8 27 ŞUBAT 2009 ÖZEL TEVFİK FİKRET OKULLARI "KÖY ENSTİTÜLERİ" ETKİNLİĞİ: ERDAL ATICI, MUSTAFA AYDOĞAN, TALİP APAYDIN...

20 - 28 MART ANKARA KİTAP FUARINA KATILDIK. YAZARLARIMIZLA İMZA GÜNLERİ DÜZENLEDİK VAKFIMIZI VE YAYINLARIMIZI TANITTIK

20 - 28 MART ANKARA KİTAP FUARI
Erdal ATICI, Ali KINACI, Mutahhar AKSARI, Ünal ÖZMEN

Neler Okuyalım?

Memleketimden İnsan Manzaraları

Mehmet Kepenek

"Bir Hekimin Anıları" Prof. Dr. M. Rahmi Dirican. Kendisi kitabına anılar demiş. Ama yalnızca anı değil. Özyaşam öyküsü, kişisel tarih de denebilir.

Kitabı okudukça Cumhuriyet Dönemi'nin otuzlardan bu yana yaptıklarını, yapamadıklarını bir öğrenci, bir hekim gözüyle görüyorsunuz.

Yazının başlığını "Memleketimden İnsan Manzaraları" koydum. Çünkü Anadolu insanını genciyle, yaşlısı ile, okumuşu ile, cahili ile anlatıyor.

Öğrencilerini ispiyonculuğa zorlayan komünist avı peşinde lise müdürlerini, gençleri aşağılayan, yetersiz öğretmenleri okuyunca içiniz burkuluyor. Ama öğrencilerine yardım eden gelişmeleri ve olgunlaşmaları için çabalayan öğretmenleri okuyunca da içiniz açılıyor.

Bu durum yalnızca öğretmenlikte değil, her meslekte var. Hırsız imamlara, gençlere sarkıntılık eden imamlara karşı tiksinti duyuyorsunuz. Lanet okuyorsunuz. Descartes'ten, Kant'tan, Jan Jack Rousseau'dan söz eden imamları okuyunca da içiniz aydınlanıyor.

Anadolu'da görevli diğer meslek insanlarında da halka hizmet için çabalayan, gecesini gündüzüne katanlar olduğu gibi gününü gün etmeye, cebini doldurmaya bakanlar iç içe.

Öğrencilik yılları; Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde geçen doktorluk yılları ilgiyle okunuyor. Doktorken yaptığı çalışmalarını, özverisini okurken "Doktor dediğin, aydın dediğin böyle olmalı" diye düşünüyorsunuz.

Tüm zorluklara, engellemelere karşın toplum hekimliği alanında yaptığı çalışmalarını okuyunca, kendiniz başarmış gibi mutlu oluyorsunuz.

Üniversitelerde dönen dolapları, dekanların, rektörlerin, YÖK'ün yaptıklarını okuyunca, ağzınızdan "vay be!..." çıkıyor ister istemez. Kısacası üniversitelerde öğretim üyeliği, yöneticilik yapmanın dürüst toplumu düşünen kişiler için çok zor olduğunu anlıyorsunuz.

Yazar bu görevlerde iyice bunaldığı zamanlarda Nusret Fişek gibi öğretmenlerin, öğrencilerinin yürek lendirici davranışları, sözleri destek oluyor.

Bu kitabı özellikle gençler okumalı. Anadolu insanını tanımak, yakın geçmişimizi öğrenmek, anlamak için. Birde koşullar ne olursa olsun başarmanın, topluma hizmetin insanı yücelttiğini anlamak için. ■

Ülkü Erleri

Nedim Şahhüseyinoğlu

"Eğitimci-yazar Tahsin Yücel, Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü'nü 1947'de bitirdi. Değişik bölgelerde 26 yıl öğretmenlik yaptı. 1973'de emekli oldu. Çoğunluğu ders ve yardımcı ders kitapları olmak üzere otuz üç kitap yayımladı.

"Ülkü Erleri" kitabı Ocak 2009'da yayımlandı. 222 sayfadan oluşmaktadır. Murat Erdem isimli bir köy enstitü öğrencisinin okul öncesini; Köy Enstitü süresini; köy okulundaki öğretmenlik yıllarını; halkla ilişkisini ve karşılaştığı engelleri nasıl aştığını somut olaylarla belirtmektedir.

Murat Erdem'in kişiliğinde sosyal yaşam koşullarından yoksun köy çocuklarının köy enstitülerine geliş, beş yıllık eğitim süresinde kültürel, eğitim, teknik ve sosyal yaşamı örneklerle belirtilmektedir. Tarım öğretmeni:

"Arkadaşlar, bugün sebzelemin diplerini çapalayacağız. Çapalanan toprağa hava girer, köklerin solunum yapması kolaylaşır. Hem de topraktaki su geç buharlaşır. Bu yüzden çiftçilerimiz 'iki çapa bir su yerine geçer' derler.... Kendisi de bir çepin aldı. Onunla sebzelemin diplerini çapaladı. Çıkan otları topladı, köklerin dibine toprak yığdı, su gelecek yolları onardı..." (s.11)

Sınıf öğretmeni: "İnsanın, yaşam boyu kitap, dergi, gazete okumaya zaman ayırması gerekir. Okuyan insan, genel kültürünü, mesleki bilgi ve becerisini artırır." diyordu. Kitap okumaları üzerinde çok duruyordu. Serbest kitap okuma saatinde, ilk günlerde herkes sınıf kitaplığından bir kitap alıp okuyordu. Bitiremediği kitabı boş zamanında da okuyabiliyordu...."

Köy Enstitülerinde kültür, eğitim, tarım ve teknik sanat çalışmalarının uygulamalı olması öğrencilere bilgi ve beceri kazandırıyor. Murat Erdem de bu tür uygulamayla gerekli bilgi ve becerileri kazanır. Öğretmen olarak Sulak Köyü okuluna atanır. Sulak köylüsü, diğer köyler gibi sağlıklı konutlarda yaşamakta, ilkel yöntemlerle hayvan yetiştirmekte, tarım alanında çalışmaktadırlar. Köy-kent yolu toprak ve yağışlarda bataklığa dönüşmektedir. Murat Erdem öğretmen, Köy Enstitüsünde kazandığı bilgi ve becerileriyle bunca zorlukları aşmakta, çağın koşullarına uygun tarım ve hayvancılık yönünde köy halkına öncülük etmektedir. Aslında Murat Erdem'in kişiliğinde simgelenen bu uğraşlar, Köy Enstitülerinde yetişen tüm öğretmenleri kapsamaktadır. Nitekim Murat Erdem'in çalıştığı Sulak köyü, yöre köyler arasında örnek bir köy haline dönüşür. Murat Erdem de yöresinde başarılı öğretmen olarak tanınır.

Tahsin Yücel'in "ÜLKÜ ERLERİ" kitabı, Köy Enstitülerinin kuruluş amacını, okuma olanaklarından yoksun köy çocuklarının okuma olanaklarına kavuştuğunu; Köy Enstitülerinde yetişen öğretmenlerin karşılaştıkları zorlukları nasıl aştıklarını; köy halkıyla olumlu ilişkilerini somut örneklerle belirtmektedir. Bu kitabı her öğretmenin ve genç kuşakların okumaları gerekir.

Böyle bir kitabı okuyucuya sunan TAHSİN YÜCEL'in beynine, eline sağlık diyorum... ■

Şiir Köşesi

abece

Ozan Nebi Dadaloğlu

ESERİMDEN BİRİ DERSEN ENSTİTÜ
NE İDİ MECLİSTE ONCA GÜRÜLTÜ

CANLAR, EN GÜZEL GÜN, ONYEDİ İNSAN
HABER GELDİ, BAŞKENT ANKARA'DAN
KÖY ÇOCUKLARI ÖĞRETMEN OLACAK
YAMAN KAVRADIK abc'Yİ YAMAN!.

KULAKSIZ EŞEKLE DÜŞTÜK YOLLARA
YOLLAR ÇAMUR, DAĞLAR ALACA KARLI
BİR TAVŞAN SIÇRADI, SONRA KARACA
KÖPRÜYÜ SEL ALMIŞ, ZAMANTI YAMANI!.

DİLİNDEN DÜŞMEDİ AVŞAR AĞIDI
HANİ BOZ MEŞELİ, KORAMAZ DAĞI
GÖRÜNDÜ OKULUN BAHÇESİ, BAĞI
HORONU, HALAYI, BENGİŞİ YAMAN!.

KAZMA, KÜREK, ÖRS, ÇEKİÇ, MİZAN, TIRPAN
MEYVELİ, MEYVESİZ, BİNLERCE FİDAN
NE SEL BASKINI OLDU, NE DE ŞİVAN
YAMAN KAVRADIK, KAZMALARİ YAMAN!.

SABANI BIRAKTIK KOTANA DÖNDÜK
ELMA, ARMUT, KIRAZ DALINDA GÖRDÜK
AĞANIN ZULMÜNE BOYUN EYMEDİK
YAMANDI, ÖRÜMCEK AĞLARI YAMAN!.

HOR GÖRDÜ BEDELÇİ, HOR GÖRDÜ BİZİ
KARANLIK GÜÇLERİN, ÇAMURDU İZİ
İŞLİK, ÇİFTLİK, DERSLİK, HEP DİZİ DİZİ
YAMANDI İBİBİK, ÖTÜŞÜ YAMAN!.

ÖNCÜ, KEMAL PAŞA, İSMET PAŞAYDI
YÜCEL'Dİ, NECATİ'YDİ, ARIKAN'DI
TONGUÇ PİRAMİDİN TABANİYDİ
YAMANDI SAZIMIZ, SÖZÜMÜZ YAMAN!.

ENSTİTÜLÜ GÖRSEM BABAM GÖRÜNÜR
LOZAN DER, CUMHURİYETLE ÖVÜNÜR
BOZKIR DERSEN AL YEŞİLE BÜRÜNÜR
YAMANDI VURULAN KAZMALAR YAMAN!.

KÖY ENSTİTÜLERİ VE ÇAĞDAŞ EĞİTİM VAKFI

Mithatpaşa Cad. 62/21 Yenişehir / ANKARA

Tel&Faks: 0312 425 24 68 - Tel: 0312 419 36 34

<http://www.koyenstitulerivakfi.org.tr>

Yayının Adı
Yayının Türü
Yayın Şekli
Yayın Sahibi
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Yayın İdare Adresi
E-Mail
Basım Yeri

Köy Enstitüleri
Yaygın Süreli Yayın
2 Aylık - Türkçe
Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Adına Erdal ATICI
Ali KINACI
Mithatpaşa Cad. 62-21 YENİŞEHİR / ANKARA
kevakfi@gmail.com
Özyurt Matbaacılık - Büyük San. 1. Cad. Elif Sk. No: 197/237-238 İskitler - Ankara
Tel: 0312 384 15 36 Faks: 0312 384 15 37